

ישיבת הקיבוץ הדתי – עין צורים

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא – דף מספר 32

בס"ד, ח' באדר שני תשס"ג.

תחלתו בפשיעה וסופו באונס

כפי שכבר נמסר, אני מבקש שתעיינו בדיונו של ר' חיים על שומר שמסר לשומר. במידה ויש צורך בדבר, נלמד את דבריו בשיעור ומקורות אלו הם לשיעור הבא. במידה ואין צורך בלימוד משותף של דברי ר' חיים, מקורות אלו הם לשיעור היום.

א. מקורות יסוד ביחס לשומרים

1. מב. "ההוא גברא דאפקיד זוזי... וסופו באונס חייב".
2. לו. "אתמר שומר שמסר... ביד אחר"; לו: "אתמר פשע בה ויצאת לאגם... דגנבא הוה קיימא".
3. צג. "ההוא רעיא דהוה קא רעי... א"ל אין" (צג: שו' 4); שם, "איתיביה רועה שהיה רועה... ברועים ובמקלות".
4. במהלך לימוד הסוגיות, שימו לב לזמן האמוראים הדוברים, ולהבחנה בין הרבדים בסוגיות. לאיזה רובד משתייך ניסוח המונח "תחלתו בפשיעה וסופו באונס"?

ב. דיוני הראשונים

1. רי"ף, כ. בדפי הרב אלפס, "איתמר פשע בה... ואם לאו פטור".
2. עח., המשנה ובתד"ה הוחמה.
3. שים לב לנקודות הבאות:
 - מח' הרי"ף והתוס' בהסבר שיטת אביי
 - מח' הרי"ף והתוס' בהסבר היחס בין לו: וצג:
 - חידושי הרמב"ן לו: ד"ה הא דאיתמר פשע בה. תרגם את דברי הרמב"ן על הסוגייה לו: למונחים שלך, לאור הבנתך את ריבוד הסוגיות.
 - הסברה - האם יש לחייב בתחילתו בפשיעה וסופו באונס רק כשהאונס מחמת הפשיעה. אילו הבנות שונות של החיוב מתגלמות בשיטות השונות?
4. נעמיק בהסבר התשתית לדעה שחייב באונס שלא מחמת הפשיעה:
 - לו. תד"ה אין רצוני, (בעיקר ההתחלה, עד "דאגמא קטלה").
 - חידושי הרמב"ן לו: ד"ה הא דאמרינן לדידכו.

ג. תחלתו בגניבה ואבידה

1. צג: תד"ה אי הכי.
2. עח. חידושי הרמב"ן ד"ה הא דאמרינן (ריטב"א ד"ה ואם הוחלקה פטור).
3. מה הזיקה בין שתי הבנות היסוד בחיוב תחלתו בפשיעה ובין הדיון על תחלתו בגניבה ואבידה?
4. רמב"ם הלכות שכירות פ"ג ה"י; הלכות שאלה ופקדון פ"ד ה"ו.

ד. בנזיקין

1. סוגיות שונות בב"ק דנות בתחלתו בפשיעה ביחס לנזיקין. לא נסקור אותן בשיעור. תוכלו למצוא הפניות בשיעורי הרא"ל עמ' 54. האם שתי ההבנות הנ"ל שייכות גם לנזיקין?
2. מומלץ לעיין בשיעורי הרא"ל על תחלתו בפשיעה, עמ' 53-75. מומלץ בעיקר עמ' 54-62, 66-68.